

Besluit

**Goedkeuring van de
concentratie tussen De
Heus
Veevoederfabrieken B.V.
en Hoco B.V.**

Goedkeuring van de concentratie tussen De Heus Veevoederfabrieken B.V. en Hoco B.V.

Kenmerk : ACM/UIT/562418
Zaaknummer : ACM/21/053106
Datum : 27 september 2021
Versie : 1.1
Aantal pagina's: 15

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	4
2	Melding	4
3	Partijen	5
4	De gemelde operatie	5
5	Toepasselijkheid van het concentratietoezicht	5
6	Beoordeling	5
6.1	Horizontale overlap en verticale relaties	6
6.2	Afbakening van de relevante markten	8
6.2.1	Productie en verkoop van mengvoeders	8
6.2.2	Inkoop van levend slachtpluimvee	10
6.3	Horizontale gevolgen van de concentratie	11
6.4	Verticale gevolgen van de concentratie	13
7	Conclusie	14

1 Samenvatting

1. Op 20 juli 2021 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie.¹ De Heus Veevoederfabrieken B.V. (hierna: De Heus), onderdeel van de De Heus-groep, en Hoco B.V. (hierna: Coppens) hebben gemeld dat De Heus voornemens is de uitsluitende zeggenschap te verkrijgen over Coppens.
2. De Heus en Coppens (hierna gezamenlijk: Partijen) zijn in Nederland met name actief op het gebied van de productie en verkoop van mengvoeders. De Heus heeft ruim 80 productielocaties in meer dan 20 landen, waarvan acht fabrieken in Nederland. Coppens heeft één productielocatie in Helmond. Partijen leveren hun mengvoeders door geheel Nederland. Tussen partijen bestaat horizontale overlap op de markten voor productie en verkoop van mengvoeders voor pluimvee en voor varkens. Ook bestaan er enkele (indirecte) verticale relaties.
3. Uit het onderzoek van de ACM volgt dat op elk van de mogelijke relevante markten het marktaandeel van Partijen minder dan 40% is. Het grootste marktaandeel krijgen Partijen op de mogelijke markt voor de productie en verkoop van mengvoeders voor vleespluimvee. De ACM stelt vast dat op elk van de mogelijke relevante markten voldoende andere spelers aanwezig zijn die in staat zijn concurrentiedruk op Partijen uit te oefenen.
4. Verder volgt uit het onderzoek van de ACM dat een verticale beperking van de mededinging als gevolg van de concentratie niet aannemelijk is. Deze beperking zou eruit bestaan dat De Heus door (voer)afspraken met slachterijen andere mengvoederfabrikanten de mogelijkheid tot levering van mengvoeders aan pluimveehouders zou ontnemen. Een dergelijke afschermsstrategie als gevolg van deze concentratie acht de ACM niet aannemelijk omdat het marktaandeel van De Heus op het gebied van de inkoop van levend vleespluimvee en het slachten daarvan beperkt is en Coppens niet actief is in de inkoop van vleeskuikens (en de slacht daarvan).
5. Op basis van het voorgaande acht de ACM het niet aannemelijk dat er significante concurrentie-belemmeringen zullen ontstaan als gevolg van deze concentratie en komt zij tot de conclusie dat De Heus uitsluitende zeggenschap mag verkrijgen over Coppens.

2 Melding

6. Op 20 juli 2021 heeft de ACM een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie. De Heus en Coppens hebben gemeld dat De Heus voornemens is de zeggenschap te verkrijgen over Coppens.
7. De ACM heeft de melding in de Staatscourant 36930 van 26 juli 2021 gepubliceerd. Van derden heeft de ACM geen formele zienswijzen ontvangen. De ACM heeft schriftelijk aanvullende informatie verzocht van Partijen. Verder heeft de ACM als onderdeel van het marktonderzoek gesprekken gevoerd met vier concurrenten, vier afnemers, één pluimveeslachterij en de brancheorganisatie Nederlandse Vereniging voor de Diervoederindustrie (Nevedi).

¹ Op grond van artikel 34 van de Mededingingswet (hierna: Mw).

3 Partijen

8. De Heus is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. De Heus is onderdeel van een internationaal opererende groep van ondernemingen die voornamelijk actief is op het gebied van de productie en verkoop van mengvoeders, waaronder voor pluimvee en varkens. Tevens handelt De Heus, in veel mindere mate, in premixen, ruwvoeders, meststoffen en strooisels en grondstoffen voor mengvoeders. De Heus verzorgt voor sommige pluimveehouders waaraan zij mengvoeder levert, ook de verkoop van hun slachtpluimvee aan slachterijen. De Heus heeft tevens gezamenlijke zeggenschap over pluimveeslachterij A.W. Holding B.V. (Clazing) en een niet-controlerend minderheidsbelang in pluimveeslachterij Plukon.²
9. Coppens is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Coppens is actief op het gebied van de productie en verkoop van mengvoeders voor varkens en vleespluimvee. Daarnaast is Coppens via haar [meerderheidsbelang in]* dochteronderneming SwinCo Holding B.V. actief op het gebied van de verkoop van nutritionele oplossingen aan varkens- en pluimveehouderijen voor de verbetering van prestaties. Dit bestaat uit adviesdiensten, de levering van voeder en installaties. Voorts is Coppens actief in de keten voor de opfok van vleesvarkens.

4 De gemelde operatie

10. Partijen zijn van plan om de volgende transactie uit te voeren: De Heus zal het volledige aandelenkapitaal van Coppens verwerven. De Heus zal daarmee uitsluitende zeggenschap verkrijgen over Coppens. De voorgenomen transactie blijkt uit de overeenkomst tot koop en verkoop van aandelen van 19 juli 2021.

5 Toepasselijkheid van het concentratietoezicht

11. De gemelde transactie is een concentratie in de zin van artikel 27, eerste lid, onder b, van de Mw. Het gevolg van de transactie is dat De Heus uitsluitende zeggenschap verkrijgt over Coppens.
12. De betrokken ondernemingen zijn De Heus en Coppens.
13. De ACM stelt op basis van de omzetgegevens uit de melding vast dat de gemelde concentratie onder het in hoofdstuk 5 Mw geregelde concentratietoezicht valt.

6 Beoordeling

14. In dit hoofdstuk beoordeelt de ACM de voorgenomen concentratie. Paragraaf 6.1 bevat een overzicht van de horizontale overlap in de activiteiten van Partijen en de verticale relaties tussen De Heus en Coppens. Paragraaf 6.2 gaat in op de product- en geografische afbakening van de belangrijkste markten waarop Partijen actief zijn. Paragraaf 6.3 gaat in op de horizontale gevolgen

² Zie het besluit van de ACM van 7 mei 2021 in zaak ACM/21/051006 (*De Heus / Clazing / Van Miert*).

* vertrouwelijke gegevens, gewist voor publicatie.

van de voorgenomen concentratie op deze markten. Ten slotte worden in paragraaf 6.4 de verticale gevolgen van de voorgenomen concentratie beoordeeld.

6.1 Horizontale overlap en verticale relaties

15. De productieketens van pluimvee, rundvee en varkens in Nederland bestaan uit een groot aantal schakels. De keten begint bij het fokken van de dieren door veehouderijen en eindigt bij de verkoop van verse of geconserveerde eindproducten (eieren, yoghurt, diepvriessnacks, etc.) aan consumenten. Partijen zijn actief op verschillende schakels binnen deze productieketens. Hieronder wordt beschreven welke horizontale overlap bestaat in de activiteiten van Partijen en of er sprake is van verticale (leverancier-afnemer) relaties tussen De Heus en Coppens.
16. De voornaamste activiteit van Partijen in Nederland betreft de productie en verkoop van mengvoeders aan veehouderijen. De Heus heeft ruim 80 productielocaties in meer dan 20 landen, waarvan acht mengvoerfabrieken in Nederland. Coppens beschikt over één fabriek in Helmond waar mengvoeders voor varkens en vleespluimvee³ worden geproduceerd. Deze activiteit vertegenwoordigt ongeveer 80% van de wereldwijde omzet van De Heus-groep en ongeveer [80-90%] van de Nederlandse omzet van Coppens.⁴
17. In Nederland is De Heus actief met de volgende activiteiten naast de productie en verkoop van mengvoeders:
 - a. De verkoop van grondstoffen voor mengvoeders. Volgens Partijen zijn deze activiteiten van De Heus beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.⁵ Daarnaast merken Partijen op dat De Heus met name grondstoffen verkoopt aan veehouderijen die zelf hun voer produceren.
 - b. De productie en verkoop van premixen⁶ voor mengvoeders. Het merendeel van de productie is volgens Partijen bestemd voor de eigen productie van mengvoeders of de export. De verkoop aan derden in Nederland is volgens Partijen beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.⁷

³ Coppens produceert geen mengvoeders voor legpluimvee, ofwel pluimvee dat wordt gehouden voor de productie van eieren in plaats van vlees.

⁴ Zie pagina 40 van het jaarverslag van de De Heus-groep over 2020 en het antwoord van Partijen op vraag 1.2 van het meldingsformulier.

⁵ De Heus verkocht in Nederland ongeveer [vertrouwelijk] ton grondstoffen in 2020 op een geschatte marktomvang van minimaal 11,8 miljoen ton.

⁶ Premixen (ook wel voormengsels genoemd) zijn geconcentreerde mengsels van bijvoorbeeld vitaminen en mineralen die worden gebruikt bij de productie van mengvoeders. De belangrijkste leveranciers van premixen in Nederland zijn Trouw Nutrition (Nutreco), Nuscience (Agrifirm), DSM en Provimi (Cargill) volgens Partijen.

⁷ De Heus verkocht in Nederland ongeveer [vertrouwelijk] ton premixen aan derden in 2020 op een geschatte marktomvang van minimaal 160.000 ton.

- c. De verkoop van enkelvoudige voeders en ruwvoerders.⁸ Volgens Partijen zijn deze activiteiten van De Heus beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.⁹
 - d. De inkoop van levend slachtpluimvee: De Heus verzorgt voor een deel van de (vlees)pluimveehouders waaraan zij mengvoeder levert ook de verkoop van het pluimvee aan slachterijen.¹⁰
 - e. Het slachten en verkopen van pluimveevlees via de gezamenlijke zeggenschap over pluimveeslachterij Clazing.
18. In Nederland is Coppens actief met de volgende activiteiten naast de productie en verkoop van mengvoerders:
- a. Het houden van vleesvarkens bestemd voor slachterijen. Volgens Partijen zijn deze activiteiten van Coppens beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.¹¹
 - b. De verkoop van grondstoffen voor mengvoerders. Volgens Partijen zijn deze activiteiten van Coppens beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.¹²
 - c. De verkoop van premixen voor mengvoerders. Volgens Partijen zijn deze activiteiten van De Coppens beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.¹³ Anders dan De Heus, produceert Coppens geen premixen.
 - d. De verkoop van enkelvoudige voeders en ruwvoerders. Volgens Partijen zijn deze activiteiten van De Coppens beperkt in omvang in vergelijking met de geschatte marktomvang.¹⁴
19. Coppens is niet actief op het gebied van de inkoop van levend slachtpluimvee.¹⁵

⁸ Enkelvoudige voeders zijn grondstoffen zoals granen en tarwe die bestanddelen zijn voor mengvoerders of als aanvulling worden gevoerd door veehouders. Voorbeelden van ruwvoerders zijn hooi, gras, stro en mais.

⁹ De Heus verkocht in Nederland ongeveer [vertrouwelijk] ton enkelvoudige voeders en ruwvoerders in 2020 op een geschatte marktomvang van minimaal 11,8 miljoen ton.

¹⁰ Bij de inkoop van levend slachtpluimvee worden de keuze voor de slachterij en de commerciële verkoopvoorwaarden door De Heus bepaald. In de praktijk komt het ook voor dat De Heus enkel de financiële afhandeling voor de pluimveehouder met slachterijen verzorgt. De Heus verkrijgt dan niet het juridisch of economisch eigendom over het pluimvee en bepaalt evenmin de verkoopvoorwaarden met de afnemende slachterij. Een belangrijk voordeel hiervan voor pluimveehouders is dat zij de aankoop van mengvoerders gedurende de groeiperiode van de vleeskuikens ("rondjes") nog niet hoeven te betalen. Deze aankopen worden met De Heus verrekend op het moment dat de slachterij heeft betaald.

¹¹ Coppens baat [vertrouwelijk] varkenshouderijen uit met in totaal ongeveer [vertrouwelijk] dieren. Nederland telde in 2020 ongeveer 3.500 varkenshouderijen met in totaal ongeveer 12 miljoen dieren. Zie de website agrimatie.nl.

¹² Coppens verkocht in Nederland ongeveer [vertrouwelijk] ton grondstoffen in 2020 op een geschatte marktomvang van minimaal 11,8 miljoen ton.

¹³ Coppens verkocht in Nederland ongeveer [vertrouwelijk] ton premixen aan derden in 2020 op een geschatte marktomvang van minimaal 160.000 ton.

¹⁴ Coppens verkocht in Nederland minder dan [vertrouwelijk] ton enkelvoudige voeders en ruwvoerders in 2020.

¹⁵ Coppens verzorgt wel voor sommige pluimveehouders de financiële afhandeling van de verkopen door pluimveehouders aan slachterijen, maar verkrijgt dan geen economisch of juridisch eigendom over de vleeskuikens.

20. In tabelvorm kunnen de horizontale overlap in de activiteiten van Partijen en de verticale relaties tussen Partijen als volgt worden samengevat.

Tabel 1: Overzicht van horizontale overlap en verticale relaties

Activiteit	De Heus actief in Nederland?	Coppens actief in Nederland?
Houden van varkens	Nee	Ja, maar beperkt
Verkoop van grondstoffen voor mengvoeders	Ja, maar beperkt	Ja, maar beperkt
Verkoop van premixen voor mengvoeders	Ja, maar beperkt	Ja, maar beperkt
Productie en verkoop van mengvoeders	Ja	Ja
Productie en verkoop van enkelvoudige voeders en ruwvoeders	Ja, maar beperkt	Ja, maar beperkt
Inkoop van levend slachtpluimvee	Ja	Nee
Slacht en verkoop van pluimveevlees	Ja	Nee
Verticale relaties:		
#1	Houden van varkens (Coppens) -> Verkoop van mengvoeders voor varkens (De Heus)	
#2	Verkoop van grondstoffen voor mengvoeders (De Heus) -> Productie van mengvoeders (Coppens)	
#3	Productie van premixen voor mengvoeders (De Heus) -> Verkoop van premixen voor mengvoeders (Coppens)	
#4	Verkoop van mengvoeders voor pluimvee (Coppens) -> Inkoop van levend slachtpluimvee (De Heus) - Slacht en verkoop van pluimvee-vlees (De Heus)	

21. Gezien de beperkte activiteiten van Partijen op het gebied van het houden van varkens, grondstoffen voor mengvoeders, premixen, enkelvoudige voeders en ruwvoeders is het niet aannemelijk dat de concentratie zal leiden tot een significante belemmering van de concurrentie op deze markten. Op voorhand kan daarom ook worden uitgesloten dat zich een beperking van de mededinging zal voordoen in de in tabel 1 opgenomen verticale relaties 1,2 en 3. Deze markten en verticale relaties zullen daarom in het vervolg van dit besluit niet verder worden behandeld. Het vervolg van dit besluit zal zich focussen op (i) de horizontale gevolgen op het gebied van de productie en verkoop van mengvoeders en (ii) de verticale gevolgen op het gebied van de verkoop van mengvoeders voor pluimvee door Coppens en de inkoop van levend slachtpluimvee en de verkoop van pluimvee-vlees door De Heus (verticale relatie 4).

6.2 De relevante markten

22. Hieronder zal de ACM ingaan op de relevante product- en geografische markten voor de productie en verkoop van mengvoeders (par. 6.2.1) en de inkoop van levend slachtpluimvee (par. 6.2.2).

6.2.1 Productie en verkoop van mengvoeders

Relevante productmarkt

23. De Europese Commissie en de ACM zijn in eerdere zaken uitgegaan van een afzonderlijke productmarkt voor de productie en verkoop van mengvoeders voor alle diersoorten met een mogelijk nader onderscheid op basis van diersoort naar mengvoeders voor i) rundvee, ii) varkens en iii)

pluimvee. De exacte afbakening is daarbij in het midden gelaten.¹⁶ De activiteiten van partijen overlappen enkel op de mogelijke markten voor mengvoerders voor varkens en pluimvee. Binnen de mogelijke markt voor mengvoerders voor pluimvee overlappen de activiteiten enkel op het gebied van mengvoerders voor vleespluimvee. Coppens produceert en verkoopt namelijk geen mengvoerders voor legpluimvee.¹⁷

Nader onderscheid concept-vleeskuikens en reguliere vleeskuikens

24. Verder blijkt uit het onderzoek van de ACM dat binnen een mogelijke markt voor mengvoerders voor vleeskuikens mogelijk een nader onderscheid zou kunnen worden gemaakt naar mengvoerders voor 'concept-vleeskuikens' en mengvoerders voor 'reguliere-vleeskuikens'. Concept-vleeskuikens zijn de vleeskuikens die door pluimveehouders gehouden worden volgens specifieke eisen van de afnemer (zoals supermarkten) met betrekking tot bijvoorbeeld groeisnelheid, bezetting, daglicht en verrijking in de stal (waaronder strobalen en het bijstrooien van graan).¹⁸ Aan mengvoerders voor concepten worden specifieke eisen gesteld over de hoeveelheid eiwitten, mineralen etc. Voorbeelden van concepten zijn: Beter Leven 1 ster (Dierenbescherming), Goed Nest Kip (GNK) en Langzaam Groeiende Kuikens (LGK). Voor reguliere-vleeskuikens gelden dergelijke eisen niet of in veel mindere mate. Bovendien vindt de verkoop van concept-vleeskuikens vaak plaats in ketenafspraken tussen slachterij, mengvoederfabrikant en pluimveehouder (en in voorkomende gevallen ook de retailer). Dergelijke drie- of vier partijen contracten voor concepten omvatten vaak de afspraak dat een pluimveehouder het mengvoerder koopt bij een of meer geselecteerde mengvoederfabrikant(en). Uit hoeveel en welke fabrikant(en) een pluimveehouder kan kiezen, verschilt per concept en aangesloten slachterij.
25. In dit kader is relevant dat sprake is van een transitie van reguliere vleeskuikens naar concept-vleeskuikens. Vanaf eind 2023 zullen Nederlandse supermarkten enkel vers vlees verkopen van concept-vleeskuikens met (ten minste) de eisen van het keurmerk van de Dierenbescherming, Beter Leven 1 ster.¹⁹ Uit het marktonderzoek volgt dat reguliere pluimveehouders reeds te maken hebben met een daling in de verkoop en op termijn over zullen moeten stappen naar een bepaald concept.²⁰
26. Volgens Partijen bestaat een dergelijke nadere segmentering naar mengvoeder voor concept-vleeskuikens en reguliere-vleeskuikens niet omdat er slechts beperkte verschillen zijn in eigenschappen en samenstelling van het voer. Een mengvoederfabrikant zou eventuele verschillen in het mengvoerder eenvoudig per productbatch in de fabriek kunnen aanpassen. Dit gebeurt al volgens partijen omdat een mengvoederfabrikant de grondstofkeuzes voor het voer (bijvoorbeeld met betrekking tot energie en eiwitten) afstemt aan de wensen van de klant. Partijen stellen bovendien dat er geen toetredingsdrempels aan de aanbodzijde zijn om als mengvoederfabrikant zowel mengvoerders voor regulier als concept-vleeskuikens te produceren.

¹⁶ Besluit ACM van 7 mei 2021 (*De Heus, Clazing, Van Miert*), p. 10. Besluit van de Commissie, 16 maart 2012, M.6468 (*ForFarmers/Hendrix*).

¹⁷ Zie ook voetnoot 4.

¹⁸ Vgl. besluit ACM van 7 mei 2021, par. 27 (*De Heus, Clazing, Van Miert*).

¹⁹ Zie: [Per 2023 alleen nog Beter Leven kip in supermarkten - Beter Leven keurmerk \(dierenbescherming.nl\)](#)

²⁰ Daarbij geven marktpartijen aan dat zij verwachten dat een gedeelte van de markt zich zal blijven richten op de productie van reguliere vleeskuikens, waarvan de verkoop zal zijn aan horeca of het buitenland. Naast het Beter Leven 1 ster concept zijn er nog meer concepten waar pluimveehouders vleeskuikens voor kunnen produceren.

27. De ACM merkt op dat er indicaties zijn voor een nadere segmentering naar mengvoeder voor concept- en reguliere vleeskuikens. Zo volgt uit het marktonderzoek van de ACM dat concept-vleeskuikens uitsluitend worden verkocht (via het retail-kanaal) in Nederland terwijl reguliere kippen veelal worden verkocht aan de groothandel (wholesale) of worden geëxporteerd. Daarnaast geven pluimveehouders aan dat het niet gemakkelijk is om over te stappen van een stalsysteem voor reguliere vleeskuikens naar concept-vleeskuikens. Dit vergt – afhankelijk van de eisen die het concept stelt – extra voorzieningen zoals meer staloppervlakte, een uitloopmogelijkheid voor de kuikens en het verkrijgen van de benodigde vergunningen. De totale investeringen kunnen oplopen tot zo'n 3 miljoen euro. Specifiek voor concept-vleeskuikens is aanbodssubstitutie bovendien minder aannemelijk omdat een mengvoederfabrikant op de lijst voor een concept moet staan. Een mengvoederfabrikant moet dus worden geselecteerd door het concept als 'preferred supplier'. Gezien het beperkte aantal slachterijen in Nederland dat concept-vleeskuikens slacht en de exclusiviteit bij de grote slachterijen Storteboom en Esbro, is het derhalve niet eenvoudig om op deze mogelijke markt toe te treden.
28. Voor de beoordeling van de voorgenomen concentratie kan evenwel in het midden worden gelaten of een dergelijk nader onderscheid tussen reguliere- en conceptvleeskuikens moet worden gemaakt, aangezien dit de materiele beoordeling niet beïnvloedt.

Relevante geografische markt

29. In eerdere zaken is de ACM uitgegaan van een markt voor de productie en verkoop van mengvoerders die (ten minste) een nationale omvang heeft. Daarbij werd vastgesteld dat rendabele afzet van mengvoerders mogelijk is over een afstand tussen de 200 en 500 km.²¹ Ook de Europese Commissie is uitgegaan van mogelijke relevante markten die een nationale omvang hebben, maar liet - evenals de ACM – een exacte afbakening achterwege.²²
30. Volgens Partijen is de markt voor de productie en verkoop van mengvoerders ruimer dan nationaal en omvat deze in ieder geval België en een deel van (West)Duitsland. Partijen stellen dat zij een groot gedeelte van hun mengvoerders (tussen de 20-40%) in het buitenland, waaronder België, Duitsland en Frankrijk verkopen. Concurrenten van Partijen geven aan dat zij mengvoerders over een afstand van circa 250 – 300 km rendabel zouden kunnen verkopen, zij het dat het grootste gedeelte in de praktijk wordt verkocht in een straal van 50-150 km. Dit geldt voor zowel mengvoerders voor pluimvee als voor varkens. Afnemers bevestigen dat zij hun mengvoerders voornamelijk bij Nederlandse mengvoederfabrikanten kopen.
31. Voor de beoordeling van de voorgenomen concentratie kan evenwel in het midden worden gelaten of de geografische markt voor de productie en verkoop van mengvoerders nationaal of ruimer dan nationaal is, aangezien dit de materiele beoordeling niet beïnvloedt.

6.2.2 Inkoop van levend slachtpluimvee

32. De ACM heeft recent in de beoordeling van de concentratie tussen De Heus, Clazing en Van Miert de inkoopmarkt voor levend slachtpluimvee onderzocht.²³ Uit dat onderzoek is gebleken dat ook na die concentratie voldoende reguliere slachtcapaciteit over zou blijven voor pluimveehouders; het

²¹ Besluit van de NMa van 19 december 2001, zaak 2779 (*Rijnvallei/Verbeek*), par. 15.

²² Besluit van de Commissie van 16 november 2011, zaak M.6383, par. 10 (*Cargill/KoroFrance*)

²³ Zie besluit van de ACM in ACM/21/051006 *De Heus / Clazing / Van Miert*, 7 mei 2021.

gecombineerde marktaandeel van Clazing en Van Miert was ca. [10-20%] en er waren verschillende andere slachterijen die aangaven zich primair te richten op inkoop van uit Nederland afkomstige vleeskuikens. Ook in onderhavige zaak zal worden uitgegaan van een afzonderlijke markt voor de inkoop van levend slachtpluimvee. De ACM merkt daarbij op dat er thans in Nederland drie grote slachterijen zijn (Storteboom, Plukon en Esbro) die de slacht van concept-vleeskuikens voor het retailkanaal verzorgen. Deze slachterijen verzorgen overigens ook de slacht van reguliere-vleeskuikens. Het kan voor de beoordeling van deze concentratie, net als in de eerdere zaak,²⁴ in het midden blijven of de markt voor de inkoop van levend slachtpluimvee zich beperkt tot Nederland of een ruimere omvang heeft. Ook kan in het midden blijven of er een afzonderlijke inkoopmarkt is voor concept- of reguliere vleeskuikens.

6.3 Horizontale gevolgen van de concentratie

33. In dit hoofdstuk zal de ACM de horizontale gevolgen van de voorgenomen concentratie bespreken ten aanzien van de overlap tussen partijen op het gebied van de productie en verkoop van mengvoeders. Zoals beschreven in paragraaf 6.1 overlappen de activiteiten van Partijen op de productie en levering van mengvoeders voor (vlees)pluimvee en varkens.
34. In onderstaande tabel 2 zijn de marktaandelen van Partijen weergegeven op de mogelijke relevante markten voor mengvoeders, uitgaande nationale markten. Uit cijfers van Nevedi, waar Partijen bij aansluiten, blijkt dat de totale omvang van de markt voor mengvoeders in Nederland circa 11,9 miljoen ton bedraagt.²⁵ Daarvan bedraagt het deel mengvoeders voor pluimvee circa 3 miljoen ton en voor varkens circa 4 miljoen ton. Partijen geven een schatting van de marktomvang voor vleespluimvee, nader onderscheiden naar regulier en concept-vleeskuikens. Deze schattingen heeft de ACM bij Nevedi geverifieerd.

Tabel 2. Marktaandelen Partijen op mogelijke markten mengvoeders (afzet en marktomvang in tonnen) voor 2020

Mogelijke relevante markten	Afzet De Heus	Afzet Coppens	Marktomvang	Gezamenlijk marktaandeel
Mengvoeders totaal	[vertrouwelijk]	[vertrouwelijk]	11.750.608	[10-20%]
Mengvoeders voor pluimvee	[vertrouwelijk]	[vertrouwelijk]	3.007.174	[20-30%]
Waarvan mengvoeders voor vleeskuikens	[vertrouwelijk]	[vertrouwelijk]	1.320.740	[30-40%]
Waarvan reguliere-vleeskuikens	[vertrouwelijk]	[vertrouwelijk]	787.140	[30-40%]
Waarvan concept-vleeskuikens	[vertrouwelijk]	[vertrouwelijk]	533.600	[30-40%]
Mengvoeders voor varkens	[vertrouwelijk]	[vertrouwelijk]	4.189.676	[10-20%]

35. Zoals uit de tabel blijkt, ligt het gezamenlijke marktaandeel van Partijen op een mogelijke markt voor mengvoeders voor pluimvee onder de 30%. Op de verschillende nauwere mogelijke relevante productmarkten voor mengvoeders voor vleeskuikens, regulier- of conceptvleeskuikens ligt het aandeel tussen de 30-40%. De toename van het marktaandeel van De Heus is relatief beperkt

²⁴ Zie besluit van de ACM in ACM/21/051006 *De Heus / Clazing / Van Miert*, 7 mei 2021, punt 31.

²⁵ Zie <https://nevedi.nl/feiten-cijfers/nederlandse-mengvoerafzet>. De leden van Nevedi vertegenwoordigen ongeveer 95% van de mengvoederafzet in Nederland.

(variërend van circa [0-5%] op de markt voor pluimvee tot [0-10%] op de markt voor reguliere vleeskuikens). Wanneer de geografische markt(en) ruimer zouden zijn dan nationaal is het gezamenlijke marktaandeel van Partijen lager, en kan een beperking van de mededinging worden uitgesloten.

36. Uit het onderzoek van de ACM blijkt dat er op elk van de mogelijke markten voldoende andere grote en kleinere spelers overblijven waaronder: ForFarmers/De Hoop, Agrifirm, ABZ-Diervoeding, Vitelia, Bos Diervoeding en de Gebroeders Fuite. Deze spelers zijn veelal landelijk actief en in staat voldoende concurrentiedruk uit te oefenen op Partijen, aangezien zij de beschikking hebben over de benodigde capaciteit en machines om verschillende typen mengvoeder te (kunnen) produceren.
37. Partijen krijgen het grootste gezamenlijke marktaandeel op het gebied van mengvoerders voor vleeskuikens. Op een mogelijke markt voor mengvoerders voor reguliere vleeskuikens is het aandeel [30-40%]. Reguliere vleeskuikenhouders kunnen echter mengvoerders bij meerdere Nederlandse of buitenlandse mengvoederfabrikanten inkopen. Dit is ook na de overname van Coppens door De Heus het geval. Bovendien is de gangbare contractvorm bij reguliere-vleeskuikens een volledig vrij contract waarbij pluimveehouders vrij zijn in hun keuze bij welke mengvoederfabrikant zij mengvoerders kopen, onafhankelijk van het contract met de slachterij aan wie zij de reguliere vleeskuikens verkopen. Reguliere pluimveehouders behouden ook na de overname voldoende keuzemogelijkheid voor het inkopen van mengvoerders. Het is aannemelijk dat op deze mogelijke markt geen beperking van de mededinging optreedt.
38. Op een mogelijke markt voor mengvoerders voor concept-vleeskuikens is het gezamenlijke marktaandeel [30-40%]. Ook op deze mogelijke markt zijn meerdere mengvoederfabrikanten actief. Zij leveren het mengvoeder aan pluimveehouders die binnen een bepaald concept hun vleeskuikens verkopen aan slachterijen. In de huidige markt is er een groep pluimveehouders die binnen bepaalde concepten gebonden zijn aan het mengvoeder van De Heus. Dit geldt bijvoorbeeld voor de pluimveehouders die concept-vleeskuikens verkopen aan slachterij 2 Sisters Storteboom. De overname van Coppens door De Heus heeft evenwel geen gevolgen voor deze bestaande samenwerking in de concept-vleeskuikenketen tussen mengvoederfabrikanten en slachterijen. Daar komt bij dat pluimveehouders, ook na de overname, de mogelijkheid hebben om over te stappen naar andere concepten en/of andere mengvoederleveranciers binnen een bestaand concept.²⁶ Zo geeft een slachterij aan dat zij voldoende andere mengvoederfabrikanten kan en zal benaderen als Coppens wegvalt. De onderhavige concentratie heeft ook geen gevolgen voor de positie van en concurrentie tussen de (grote) slachterijen in de vleeskuikenketen. Uit het marktonderzoek blijkt dat deze slachterijen grote invloed hebben op de mengvoederkeuze van concept-vleeskuikenhouders. Gelet op het bovenstaande, concludeert de ACM dat het niet aannemelijk is dat de onderhavige concentratie leidt tot een beperking van de mededinging op een mogelijke markt voor de productie en levering van mengvoerders voor concept-vleeskuikens.
39. Ten aanzien van de horizontale overlap op het gebied van de productie en levering van mengvoerders voor varkens blijkt uit tabel 2 dat het gezamenlijke marktaandeel van Partijen op een dergelijke markt [10-20%] is. Verder volgt uit het onderzoek van de ACM dat binnen de mogelijke markt voor mengvoerders voor varkens een nadere segmentering naar concept- en reguliere varkens niet of nauwelijks een rol speelt. Er zijn geen marktbrede concepten maar slechts enkele kleinere

²⁶ Uit het marktonderzoek blijkt dat in de praktijk vaak wordt gewerkt met doorlopende contracten met een opzegtermijn van 3 rondes. Een ronde duurt gemiddeld zo'n 7-8 weken. Bij concepten (de traag-groeiende kuikens) duurt een ronde gemiddeld genomen zo'n 8-15 dagen langer.

niche concepten. Gelet op het bescheiden marktaandeel en de aanwezigheid van verschillende (grote) concurrenten zoals Agrifirm, en ForFarmers/De Hoop is het niet aannemelijk dat zich op deze mogelijke markt een beperking van de mededinging zal voordoen. Dit geldt ook voor een mogelijke markt voor de productie en levering van mengvoeders voor varkens die ruimer zou zijn dan nationaal.

6.4 Verticale gevolgen van de concentratie

40. Hieronder zal de ACM uitsluitend ingaan op de mogelijke verticale gevolgen in de relatie tussen Coppens als verkoper van mengvoeders voor pluimvee enerzijds en De Heus als inkoper en slachter van levend slachtpluimvee anderzijds.
41. Een markt afschermingsstrategie zou kunnen zijn dat de nieuwe entiteit/onderneming in zijn rol als inkoper/slachter van slachtpluimvee, andere mengvoederbedrijven de toegang tot pluimveehouders die voer afnemen van de nieuwe entiteit zou kunnen ontzeggen.²⁷ De nieuwe entiteit zou de mogelijkheid hiertoe hebben door de bestaande invloed in slachterijen en haar rol als (exclusieve) mengvoederfabrikant in concepten die aan pluimveehouders worden aangeboden. De prikkel om tot dergelijke klant afscherming over te gaan bestaat in een vergroting van de afzet van mengvoeders aan pluimveehouders. Deze fusie zal aanleiding geven tot mededingingsbezwaren als de klant afscherming tot hogere prijzen zou leiden bij de mengvoederfabrikanten en/of de slachterijen.²⁸
42. Bij de beoordeling van een markt afschermingsstrategie onderzoekt de ACM of partijen de mogelijkheid en prikkel hebben om de toegang tot voorzieningsbronnen af te schermen respectievelijk hun afname upstream te beperken. Vervolgens beoordeelt de ACM of deze afschermingsstrategie de concurrentie downstream respectievelijk upstream aanzienlijk zou schaden.²⁹ Hierbij geldt dat het onwaarschijnlijk is dat een verticale fusie problematisch is wanneer het marktaandeel van de nieuwe entiteit na de fusie op elk van de betrokken markten niet groter is dan 30%.³⁰
43. Marktpartijen die de ACM heeft gesproken geven aan dat zij vooral nog meer integratie in de vleeskuikenketen verwachten. Daarbij wordt aangegeven dat De Heus op dit moment al invloed heeft in de vleeskuikenketen door de exclusieve samenwerking met slachterij 2 Sisters Storteboom, het belang in de slachterijen Clazing en Van Miert en het niet-controleerende minderheidsbelang in slachterij Plukon.³¹ Partijen stellen dat een dergelijke verticale beperking van de mededinging niet mogelijk is omdat de slachterijen waarin De Heus zeggenschap heeft geen 'concepten' hanteren als gevolg waarvan er normaliter geen strikte eisen aan het voer en de leverancier worden gesteld. Daarnaast wijzen zij erop dat het marktaandeel van Partijen op een inkoopmarkt voor levend slachtpluimvee in Nederland bescheiden is en Coppens niet actief is op deze markt.

²⁷ Deze verticale relatie zal alleen een rol spelen in die gevallen waarin de voerkeuze voor vleeskuikens deel uitmaakt van bredere kwaliteitsafspraken die een pluimveehouder maakt met slachterijen en mengvoederfabrikanten. Dit betreft vooral de concepten waarbij slachterijen op verzoek van bijvoorbeeld grote retailketens kwaliteitseisen stellen aan de duurzaamheid van de gehele keten, het voer inbegrepen.

²⁸ Richtsnoeren EC niet-horizontale fusies, randnummer 29.

²⁹ Idem, randnummers 32 en 59.

³⁰ Idem, randnummer 25.

³¹ Zie besluit van de ACM in ACM/21/051006 *De Heus / Clazing / Van Miert*, 7 mei 2021, par. 8 waaruit volgt dat aan het niet-controleerende minderheidsbelang van De Heus in slachterij Plukon geen zeggenschap is verbonden.

44. De ACM acht het niet aannemelijk dat de voorgenomen overname tot enige vorm van markt afscherming kan leiden. Ten eerste is het marktaandeel op de inkoopmarkt voor levend slachtpluimvee minder dan [10-20%] in 2020.³² Wanneer de inkoopactiviteiten van De Heus hierbij worden opgeteld is het marktaandeel minder dan [20-30%].³³ Dit marktaandeel is een belangrijke indicatie dat Partijen niet de mogelijkheid hebben om over te gaan tot een markt afschermingsstrategie. Daarnaast zijn er meerdere mengvoederfabrikanten zoals ForFarmers/De Hoop, Agrifirm, ABZ-Diervoeding, Vitelia, Bos Diervoeding en de Gebroeders Fuite die een alternatief zijn voor De Heus en in staat zijn om te voldoen aan de wensen van klanten en/of slachterijen (zie randnummer 36). Bovendien is Coppens niet actief in de inkoop en slacht van vleeskuikens zodat het transactie-specifieke effect ontbreekt. De voorgenomen transactie leidt enkel tot een relatief beperkte toename van het marktaandeel van De Heus op de markt voor de productie en levering van mengvoerders voor pluimvee (zie randnummer 35).
45. Gelet op het bovenstaande is het niet waarschijnlijk de voorgenomen concentratie tot enige vorm van markt afscherming zal kunnen leiden.

7 Conclusie

46. De Heus en Coppens hebben aan de ACM gemeld dat De Heus voornemens is de zeggenschap te verkrijgen over Coppens.
47. De ACM concludeert dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer valt van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregeld concentratietoezicht. Zij heeft geen reden om aan te nemen dat deze operatie de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze zou kunnen belemmeren. Daarom stelt de ACM vast dat De Heus en Coppens geen vergunning nodig hebben voor het tot stand brengen van deze concentratie.

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

M. Denkers BA, MSc, MBA
Directeur Directie Mededinging

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar de rechtbank Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam. Dit moet u doen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit aan de bij de

³² Op een mogelijke markt voor de inkoop van enkel concept-vleeskuikens is het marktaandeel zelfs lager, namelijk zo'n [0-10%].

³³ De inkoopactiviteiten betreffen strikt genomen geen inkoop van vleeskuikens ten behoeve van slacht, omdat zij juist worden (door)geleverd aan slachterijen en daarbij tot dubbeltelling leiden.

concentratie betrokken ondernemingen. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.